

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

SÈRIE 2

OPCIÓ A. Comentari de text

TEXT: Immanuel Kant. Crítica de la razón pura. Madrid: Alfaguara

Apartat de comprensió [3,5 punts en total]

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne (sempre que surtin les idees principals del text), sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. [1 punt]

L'important és que aparegui, amb una formulació o altra, que Kant, mogut per l'afany de donar resposta a com pot convertir-se en ciència la metafísica, està descrivint en què consisteix el seu mètode crític o la crítica de la raó pura com a ciència dels límits. El criticisme kantian es proposa com superació de la insuficiència del dogmatisme i de l'escepticisme.

2. [2,5 punts]

Al text, Kant defineix el seu mètode crític, però, abans, repassa les altres dues postures filosòfiques per establir la possibilitat de la metafísica —el dogmatisme i l'escepticisme—, tot assenyalant les seves mancances. La crítica, o mètode crític kantian, és el camí per establir la possibilitat de la metafísica com a ciència que partirà de determinar les pretensions legítimes de la raó sense caure en els excessos ni dogmàtics ni escèptics.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

Apartat de raonament [6,5 punts en total]

3. [3 punts]

L'estudiant ha de dir, d'una manera o una altra, que el mètode crític kantianista supera les insuficiències del dogmatisme i de l'escepticisme. El dogmatisme va ser la primera fase de fonamentació de la metafísica com a ciència, però errava perquè no establia els límits de la capacitat de raó pura per arribar als principis sòlids que aquesta demana; l'escepticisme, el segon pas, sí que avançava cap aquest camí de reflexió de la pròpia capacitat de la raó, per començar, ajudant a assenyalar els excessos de les posicions dogmàtiques que no començaven establint amb claredat què es pot i què no pot conèixer amb la raó, però seguint el camí escèptic no era possible avançar cap a la fonamentació segura de la metafísica com a ciència. Per això, Kant troba una via intermèdia entre el dogmatisme i l'escepticisme que és el seu mètode crític. Aquest permet tant una fonamentació sòlida pel que fa als principis (certesa) i, a la vegada, un mètode que és conscient dels límits sobre allò que es pot, i que no es pot, conèixer. Així doncs, el mètode crític és el tribunal que garanteix les pretensions legítimes de la raó pura o, com diu el text, determina els límits del que és possible conèixer i, en conseqüència, la possibilitat o impossibilitat de la metafísica com a ciència.

4. [2 punts].

Es pot comparar la proposta de Kant amb aspectes de la crítica que a la metafísica, abans que Kant, va exposar David Hume, considerant aquest des de la seva postura escèptica mitigada, que la metafísica condueix al dogmatisme i la superstició. Pel que fa a les valoracions de Kant respecte de l'escepticisme, l'estudiant també pot relacionar-ho amb l'escepticisme clàssic, com ara el de Pirrò d'Elis (360-270 a.n.e.), el pirronisme i les seves tesis fonamentals al voltant de la suspensió del judici (*epoché*) en particular al voltant de la possibilitat mateixa de conèixer.

Tanmateix, resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació amb diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. [1,5 punts]

Tenint en compte que en les altres preguntes ja s'han valorat procediments i continguts, en l'avaluació de la resposta a aquesta pregunta es valorarà, fonamentalment, la capacitat de l'alumne per presentar un punt de vista coherent, i la capacitat de raonar i de

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

justificar adequadament les afirmacions que fa. Es valorarà també la capacitat d'expressar-se de forma clara i ben estructurada.

Opció B.

Tema: La doctrina de les idees de Plató.

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne, sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. [1,5 punts]

Cada alumne ha de proposar una ordenació de les idees que desenvoluparà i les relacions que s'estableixen entre elles.

2. [1,5 punts]

Contextualització històrica:

Segle V a.n.e. Temps en el qual el centre econòmic, cultural i polític està traslladant-se cap a Atenes que serà el lloc on confluiran diferents idees i debats, també, posicions confrontades entre els sofistes, habitualment estrangers a la ciutat, i ciutadans atenencs, d'entre els quals sobresurt la figura de Sòcrates (470-/469-399 a.n.e), mestre de Plató. El temps en el qual visqué Plató és convuls, amb fets com els governs tirànics d'Esparta, el declivi de la democràcia atenenca i la seva posterior restauració. Per això, Plató, i la fundació de la seva Acadèmia, serviran al filòsof per edificar un projecte filosòfic que no serà aliè a la seva finalitat política. Coincidirà amb altres escoles, com la de Mègara que, amb Euclides de Mègara (450/430-340 a.n.e.) prosseguirà amb les idees de Parmènides i Zenó d'Elea, o amb l'escola cínica, fundada per Antístenes (445-365 a.n.e.) contrària, entre altres coses, a la doctrina platònica de les idees.

3. [4 punts]

La teoria de les idees afirma l'existència d'unes entitats –les idees– immaterials i immutables, realitats, doncs, plenes, de les quals deriven tot el que és proporcionat en el

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

món físic que és, per tant, material i mutable. Pel que fa al món físic, les idees són les que li donen unitat i intel·ligibilitat i, pel que fa al coneixement, les idees són les que ofereixen el fonament o estructura de les veritats eternes. En mirar cap a l'ésser humà, l'ànima racional pertany, precisament, al món de les idees, confrontada a l'ànima concupiscent. És en el món de les idees on estan les idees morals absolutes a les quals ha d'encaminar l'home la seva conducta i, també, cap a on ha d'encaminar-se la política. El vèrtex de la idea suprema que corona tot el sistema és la idea de Bé perquè és la que expressa l'ordre, el sentit, i el caràcter intel·ligible de tot el que és real. El filòsof, per tant, ha d'aproximar-se a l'ascensió que el porti a poder contemplar la idea de Bé.

4. [1,5 punts]

La teoria platònica de les idees pot contrastar-se amb l'anàlisi que farà Aristòtil sobre la doctrina criticant que Plató, en postular un món de les idees contraposat al món (sensible), no faria altra cosa sinó complicar l'explicació sobre el món de les coses. També es pot esmentar la crítica que, ja en el segle XIX, esgrimirà Nietzsche cap a aquesta mateixa duplicació de mons, i, de fet, a tota la filosofia occidental des de Sòcrates i Plató que fixarien aquest dualisme entre un «món veritable» (el de les idees platònic) i un «món aparent» (el sensible).

Tanmateix, resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació amb diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de coherència i capacitat valorativa, tenint en compte que ja s'han avaluat procediments i continguts.